

Sygn. akt VIII Gz 106/15

POSTANOWIENIE

Dnia 16 września 2015 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Górską

Sędziowie: SO Natalia Pawłowska- Grzelczak

SO Patrycja Baranowska

po rozpoznaniu w dniu 16 września 2015 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Centrum Usług spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

przeciwko D. D. i W. K.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego D. D. na postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 23 marca 2015 r., sygn. akt X GC 925/12

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSO Natalia Pawłowska- Grzelczak SSO Agnieszka Górską SSO Patrycja Baranowska

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 23 marca 2015 r. Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie oddalił wniosek pozwanego D. D. o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 3 grudnia 2013 r. (pkt 1) oraz odrzucił wniosek pozwanego o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia tego wyroku (pkt. 2).

W uzasadnieniu przywołując regulacje dotyczące wniosku o przywrócenie terminu, w szczególności art. 168 i 169 k.p.c. Sąd I instancji ocenił wniosek pozwanego o przywrócenie terminu do wniesienia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku jako nieuzasadniony. Sąd podzielił przy tym powszechnie przyjęty pogląd zgodnie, z którym brak winy w niedokonaniu w terminie czynności procesowej podlega ocenie z uwzględnieniem wszystkich okoliczności danej sprawy, w sposób uwzględniający obiektywny miernik staranności, jakiej można wymagać od strony dbającej należycie o swoje interesy. Sąd zaznaczył również, że choroba strony lub jej pełnomocnika jest traktowana - pod pewnymi warunkami - jako okoliczność usprawiedliwiająca niezawinione uchybienie terminu do dokonania czynności procesowej. Mianowicie, brak winy w razie choroby wymienionych osób występuje wówczas, gdy stan zdrowia strony lub jej pełnomocnika uniemożliwia podjęcie działania osobiście, lecz także i skorzystanie z pomocy innych osób. Istnienie przeszkody niezależnej od strony i brak jej winy w niedokonaniu w terminie czynności procesowej przyjmuje się i wówczas, gdy strona z powodu choroby błędnie zrozumiała pouczenie o sposobie i terminie dokonania czynności procesowej .

Dalej Sąd wyjaśnił, że dla zasadności wniosku o przywrócenie terminu pozwany wskazywał, że choroba uniemożliwiła mu udział w rozprawie i zapoznanie się z treścią wyroku, a także złożenie wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku. Pozwany, na potwierdzenie wskazanych we wniosku okoliczności, złożył historię choroby, karty informacyjne opisujące przebieg choroby do dnia 27 stycznia 2015 r. oraz zwolnienia lekarskie potwierdzające niezdolność pozwanego do wykonywania pracy w okresie od 7 października 2013 r. do dnia 5 stycznia 2014 r. Z historii choroby pozwanego wynika przy tym, że pozwany od 16 kwietnia 2010 r. leczy się z zaburzeń nerwicowych.

Analizując przebieg postępowania Sąd Rejonowy stwierdził zaś, że pozwany w dniu 25 października 2012 r. tj. w okresie trwania choroby wniósł odpowiedź na pozew, w której ustosunkował się do roszczenia powódki. Zarówno w odpowiedzi na pozew, jak i w toku procesu pozwany nie wskazywał, że cierpi na przewlekłą chorobę, która może uniemożliwić mu uczestnictwo w procesie.

W ocenie Sądu przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności niniejszej sprawy, w tym zachowania pozwanego związanego ze złożeniem odpowiedzi na pozew i innych wniosków, jak przywrócenie terminu do udzielenia odpowiedzi na pozew, kilkukrotnych wezwań na posiedzenie w znacznych odstępach czasowych i braku jakiejkolwiek reakcji pozwanego, zainteresowania postępowaniem sądowym nie pozwala na przyjęcie, że w sprawie zachodzi sytuacja wyjątkowa.

W konsekwencji oddalenia wniosku o przywrócenie terminu Sąd Rejonowy na podstawie art. 328 § 1 k.p.c. odrzucił jako spóźniony wniosek o uzasadnienie wyroku złożony w dniu 20 lutego 2015 r.

Powyższe postanowienie w zakresie punktu 2 w przedmiocie odrzucenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku zaskarżył pozwany D. D. domagając się jego zmiany poprzez przywrócenie terminu do złożenia wniosku, ewentualnie wnosząc o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił naruszenie normy prawa procesowego, które mogło mieć wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c., poprzez wadliwą ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, przejawiającą się w konkluzji, iż całokształt okoliczności sprawy, nie stanowi wyjątkowego wypadku uzasadniającego przywrócenie terminu, które to uchybienie skutkowało niezastosowaniem art. 169 § 4 k.p.c., w sytuacji gdy przedstawiony pod rozagę Sądu materiał dowodowy winien doprowadzić do zajęcia stanowiska odmiennego.

Nie zgadzając się z zaskarżonym orzeczeniem, dokonując przy tym samodzielnej analizy okoliczności spraw pozwany podkreślił, że od kilku lat cierpi na problemy psychiczne. Od około marca 2010 r. jego stan psychiczny uległ drastycznemu pogorszeniu, zaś w kwietniu 2010 r. wystąpiły pierwsze objawy paniki. Pozwany podjął leczenie psychiatryczne, które kontynuowane jest do dnia dzisiejszego. Pozwany przyjmuje leki o działaniu psychoaktywnym oraz kontynuuje terapię psychiatryczną. Zdarzają się okresy w których może samodzielnie funkcjonować, jednak są one „przerywane” okresami, w których stan zdrowia uniemożliwia mu zajmowanie się własnymi sprawami.

Zdaniem pozwanego całokształt okoliczności sprawy stanowi o wystąpieniu na kanwie niniejszego postępowania wyjątkowego wypadku o którym mówi art. 169 § 4 k.p.c., uzasadnionego szczególnymi okolicznościami związanymi z jego stanem zdrowia psychicznego. W tej sytuacji, oparcie się przez Sąd Rejonowy na incydentalnej aktywności procesowej pozwanego, która w ocenie sądu a quo „nie pozwala na przyjęcie, iż w sprawie zachodzi sytuacja wyjątkowa”, pozostaje wyrazem wysoce dowolnej oceny dowodów, sprzecznej z przedstawionym pod rozagę Sądu materiałem.

Jednocześnie pozwany zaznaczył, że dnia 13 lutego 2015 r. powziął wiadomość o egzekucji toczącej się na podstawie prawomocnego wyroku wydanego w niniejszej sprawie. Tym samym, składając w dniu 20 lutego 2015 r. wniosek o przywrócenie terminu dochował terminu z art. 169 § 1 k.p.c.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się nieuzasadnione

W pierwszej kolejności zaznaczenia wymaga, że w myśl art. 328 § 1 k.p.c. uzasadnienie wyroku sporządza się na żądanie strony, zgłoszone w terminie tygodniowym od dnia ogłoszenia sentencji wyroku. Sposoby obliczania terminów określają natomiast przepisy kodeksu cywilnego (poprzez art. 165 § 1 k.p.c.), w szczególności art. 112 k.c. W przedmiotowej sprawie początek biegu terminu do złożenia wniosku o uzasadnienie wyznacza tym samym dzień ogłoszenia wyroku tj. 3 grudnia 2003 r. Zgodnie z powyższą zasadą koniec tego terminu przypadła na dzień 10 grudnia 2013 r.

Mając na uwadze powyższe słusznie Sąd Rejonowy wniosek pozwanego, złożony w dniu 20 lutego 2015 r., uznał za spóźniony i na podstawie art. 328 § 1 zdanie drugie k.p.c. orzekł o jego odrzuceniu.

W dalszej kolejności wskazać należy, że okolicznością istotną dla dokonywanej przez Sąd odwoławczy oceny prawidłowości orzeczenia w przedmiocie odrzucenia wniosku o sporządzenia uzasadnienia, jest również sama zasadność wniosku o przywrócenie terminu. W realiach niniejszej sprawy oczywiste jest bowiem, że zaskarżone rozstrzygnięcie determinowane było uprzednim przyjęciem przez Sąd Rejonowy, iż nie zachodzą przesłanki do przywrócenia terminu, co bezpośrednio implikowało konkluzję, że wniosek o sporządzenie uzasadnienia był spóźniony i jako taki podlegał odrzuceniu. W istocie zatem kierunek rozpoznania sprawy przez Sąd odwoławczy uzależniony jest także od skuteczności wniosku o przywrócenie terminu.

Jak słusznie wskazał Sąd Rejonowy, opierając się na ugruntowanym stanowisku orzecznictwa sądowego, warunkiem przywrócenia terminu jest, aby nie dokonanie czynności procesowej w terminie nastąpiło bez winy podmiotu składającego wniosek o jego przywrócenie, przy czym brak winy powinien być oceniany z uwzględnieniem wszystkich okoliczności konkretnej sprawy przy zastosowaniu obiektywnego miernika staranności wymaganej od strony należycie dbającej o swoje interesy. Przepis art. 168 § 1 k.p.c. wprowadzając jako konieczną przesłankę przywrócenia terminu - brak winy strony w nie dokonaniu czynności procesowej w terminie - nie wskazuje kryteriów, według których należy oceniać zachowanie się strony. Daje to sądowi możliwość uwzględnienia różnorodnych realiów życia.

Decydujące znaczenie w materii podlegającej ocenie sądu przy rozpoznawaniu zażalenia mają okoliczności dotyczące zachowania się (a ściśle mówiąc zaniechania) strony. Ustalenia poczynione w tym zakresie przez Sąd Rejonowy, Sąd odwoławczy w całości akceptuje.

Dowodząc zasadności złożonego wniosku o przywrócenie terminu pozwany wskazał, że przy ocenie stopnia jego zawinienia dla potrzeb art. 168 § 1 k.p.c. należało uwzględnić szczególną sytuację w jakiej się on znalazł w związku z przewlekłym stanem chorobowym wyłączającym okresowo możliwość prowadzenia swoich spraw.

W ocenie Sądu Okręgowego pozwany nie zdołał wykazać, zgodnie z art. 168 § 1 k.p.c., że wniosku o sporządzenie i przesłanie uzasadnienia nie złożył w przepisany tygodniowym terminie bez swojej winy. Prawidłowo w tym względzie Sąd Rejonowy powołał orzeczenie Sądu Najwyższego, w którym mowa jest, że o braku winy można mówić w wypadku choroby strony czy jej pełnomocnika, która uniemożliwia podjęcie działania nie tylko osobiście, ale i skorzystanie z pomocy innych osób. Z okoliczności niniejszej sprawy nie wynika, na co zresztą nie powołała się sama strona pozwana, że choroba pozwanego uniemożliwiała mu skorzystanie z pomocy innych osób. Wręcz przeciwnie z treści wniosku wynika, że to działania pełnomocnika pozwanego (ustanowionego przez udzieleniem niniejszego pełnomocnictwa procesowego z dnia 20 lutego 2015 r.) podjęte w dniu 13 lutego 2015 r. spowodowały podjęcie obecnej inicjatywy procesowa. Pozwany udzielił zatem umocowania do działania we własnym imieniu, nie wskazując przy tym przyczyn ograniczających możliwość pełnomocnika do wystąpienia w wnioskiem o sporządzenie uzasadnienia w ustawowym terminie. Nadto choroba, jako przesłanka uprawdopodobnienia okoliczności uzasadniającej wniosek o przywrócenie terminu procesowego (art. 169 § 2 k.p.c.), wymaga jednoznacznych ustaleń, że wskazana jednostka chorobowa i dotyczące jej leczenia zalecenia medyczne stanowiły niedającą się usunąć przeszkodę w zachowaniu uchybionego terminu. Oznacza to, że nie każda choroba uzasadnia uwzględnienie wniosku o przywrócenie terminu prawa procesowego (art. 169 § 2 k.p.c.), ale jedynie taka, która rozumiana jest, jako nadzwyczajne wydarzenie, którego

skutków nie można przewyżczyć, może usprawiedliwić niezachowanie terminu. W przeciwnym razie możnaby blokować postępowanie w sprawie przez cały czas długotrwałej choroby strony powołując się na taką przyczynę (post. SN z dnia 4 lutego 1998 r., II CKN 732/97; postanowienie SN z 22 marca 2005 r. II PZ 5/05). Z twierdzeń wniosku o przywrócenie terminu oraz samego zażalenia wynika tymczasem, że pozwany cierpi na problemu psychiczne od kilku lat. Choroba, która dotyka pozwanego nie jest więc wydarzeniem nadzwyczajnym, którego skutków nie można było przewidzieć i przewyżczyć skoro trwa co najmniej od 2010 r., a w trakcie przebiegu choroby występują okresy, w których pozwany ma samodzielną możliwość prowadzenia własnych spraw, w tym także w ramach postępowania sądowego.

Wbrew twierdzeniom zawartym w zażaleniu dokumentacja medyczna załączona do w aktach nie potwierdza, że schorzenie pozwanego jest na tyle nasilone, aby utracił on możliwość podejmowania we własnym imieniu działań. Pomimo bowiem, że w październiku 2012 r. pozwany przebywał na zwolnieniu lekarskim (tak karta -165), a więc przyjąć można, że czas ten nie stanowił okresu przerwy w chorobie, pozwany brał udział w postępowaniu. W konsekwencji skutecznie wniesionych przez niego pism procesowych został przywrócony termin do wniesienia odpowiedzi na pozew. W tym stanie rzeczy trudno jest więc przyjąć, aby schorzenia pozwanego uniemożliwiały mu podjęcie właściwych czynności procesowych polegających złożeniu wniosku o uzasadnienie wyroku.

Brak winy i wyjątkowa sytuacji występuje niewątpliwie także w wypadku klęski żywiołowej, katastrofy, czy w wypadku udzielenia stronie mylnej informacji przez pracownika sądu (po r. między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 03.01.1974 r., II CO 18/73, lex nr 7372; z dnia 26.11.1996 r., II CKN 23/96, lex nr 183026; z dnia 06.10.1998 r., II CKN 8/98, lex nr 50679; z dnia 12.02.1999 r., II UKN 667/98, OSNAPiUS 2000 Nr 12, poz. 488 - notka; z dnia 17.06.1999 r., I PKN 103/99, OSNAPiUS 2000 Nr 19, poz. 719; z dnia 13.10.2005 r., IV CZ 91/05, lex nr 186915; z dnia 12.05.2006 r., V CZ 29/06, lex nr 200921; z dnia 19.05.2006 r., III CZ 28/06, lex nr 188379; z dnia 26.04.2007 r., III CZ 22/07, lex nr 319631; z dnia 14.04.2008 r., II PZ 4/08, lex nr 470967). W niniejszej sprawie okoliczności takie nie zachodzą.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że w myśl powołanego powyżej art. 169 § 1 k.p.c. regulującego co do zasady dopuszczalność wniosku o przywrócenie terminu, pismo zawierające taki wniosek winno być wniesione w ciągu tygodnia od czasu ustania przyczyny uchybienia terminu. Mając na uwadze istotę wniosku przyjąć przy tym należy, że przeszkoda stanowiąca przyczynę uchybienia terminowi nie musi istnieć przez cały bieg terminu do dokonania czynności. Uchybienie terminowi może być spowodowane przeszkodą, która trwała tylko przez pewien okres biegu terminu. Ocena zasadności wniosku o przywrócenie terminu będzie wtedy uzależniona od charakteru tej przyczyny, a także rodzaju uchybionej czynności. Skoro więc przyczyną uchybienia terminu w niniejszej sprawie była choroba pozwanego to ustanie przyczyny powinno być związane ze stanem zdrowia pozwanego, nie zaś z powzięciem przez jego pełnomocnika informacji o ujawnionych w księdze wieczystej wpisach. Pozwany natomiast ani we wniosku ani w zażaleniu nie wskazał, kiedy nastąpiła przerwa w chorobie uzasadniająca ustanie przyczyny uchybienia, z dokumentacji medycznej wynika zaś (poza drobnymi przerwami na przełomie kilku lat, że na zwolnieniu lekarskim pozwany przebywał do dnia 7 lutego 2015 r. (karta 178), a nie do 13 lutego 2015 r. kiedy miejsce miało spotkanie z pełnomocnikiem.

Z przedstawionych powyżej względów Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., oddalił zażalenie jako bezzasadne.

SSO Natalia Pawłowska- Grzelczak SSO Agnieszka Górską SSO Patrycja Baranowska

Sygn. akt VIII Gz 106/15

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...) D. D. (...) W. K.,

4. (...) (...) (...)